

2025-10-06

dnr: 5.2.1-2025-1322

li.remissvar@regeringskansliet.se

Sametingets yttrande gällande betänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85). Ert dnr LI2025/01327.

Sametinget vill till att börja med konstatera att utredningens delbetänkande är på rätt väg. En viktig utgångspunkt är att landsbygdens behov och förutsättningar ges större utrymme, inte minst regionalt så Sametinget delar därför uppfattningen att landsbygdernas särskildhet måste beaktas.

I stort sett alla regioner har någon form av landsbygd. Men medan landsbygderna har gemensamma utmaningar som behöver tydliggöras, har regionerna egna utmaningar och skillnader som gör att landsbygdsfrågorna lätt kommer i skymundan. För samiskt vidkommande ligger det samiska kärnområdet på landsbygden och skulle kanske snarare kallas glesbygd. Villkoren för att bo och verka på landsbygden delar den samiska befolkningen med många andra.

En av det samiska näringslivets styrkor är att basnäringarna i kombination med andra sysselsättningar alltid varit ett självklart sätt att säkra inkomsterna, minska den ekonomiska sårbarheten och hushålla med de tillgängliga naturresurserna. Det samiska näringslivet består av en mångfald av verksamheter som har det gemensamt att de utgår ifrån det nära sambandet mellan näring, naturmiljön och kultur och karaktäriseras av småskalighet och lokal anpassning. Ett samiskt företag balanserar mellan affärsmässiga och icke-kommersiella värderingar, exempelvis är en renskötare inte bara en företagare utan även bärare och förvaltare av ett kulturarv.

Att bo kvar på landsbygden/i glesbygd förutsätter ofta en kombination av näringar och tjänsteverksamhet för att en företagare ska kunna försörja sig. De samiska företagen är genomgående mycket små och kartläggning¹⁴ visar att cirka en tredjedel av rennäringsföretagen kombinerar renskötsel med annan företagsverksamhet. Utöver traditionellt samiska näringar finns en stor andel samiska företag inom andra branscher till exempel samiska företag inom besöksnäringen, småskalig förädling av livsmedel, livsmedelsframställning/samisk mat, detaljhandel, gårdsbruk och landtransporter m.m. Det är småföretagande i sin allra bästa form och bidrar till att

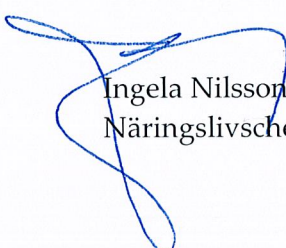
landsbygden är närande och delvis självförsörjande. Ur ett regionalt perspektiv kan landsbygden riskera att betraktas som ett område för uttag av råvaror för att tillgodose befolkningstäta områden. Det kan röra sig om naturtillgångar, men också rekreationsformer som inte tar hänsyn till de människor och näringar som lever i området.

Därför delar Sametinget utredarens diskussion om en effektiv och platsbaserad samordning där insatser ska utgå från lokala förutsättningar där besluten förankras både lokalt och regionalt för att få legitimitet. Detta inkluderar det lokala samhället.

Sametinget anser att stuprörens tid måste vara förbi och att sektorsövergripande synsätt måste få ett större inflytande. Framtiden kräver att utveckling och hänsyn ska kunna hanteras samtidigt och inte vara motstående begrepp. Sametinget delar helt utredarens uppfattning att samverkan är helt avgörande för att hantera tvärssektoriella frågor och där tydlighet och ansvar kräver förståelse för mål och syfte.

Sametingets Näringsnämnd
den 18 september 2024

Enligt uppdrag

Ingela Nilsson
Näringslivschef Sametinget

Bilaga till: li.rul.remissvar@regeringskansliet.se